

EGY KIS TÖRTÉNETI NAPTÁR.

Miután a pályadíjat nyert naptár-melléklet által a rendes évi naptár közlése fölöslegessé vált, alulírott helyén látta egy történeti naptár összeállítását megkísérelni; fősúlyt természetesen a nyomdászati és hazai művelődéstörténeti adatokra fektetve. Persze hogy a *magyar nyomdász-olvasó* abban itt-ott oly adatokat is fog találni, melyek őt közelebről épen nem érdekelhetik. Ezeket kérem pusztán hézagpótlóknak tekinteni; miután — mint említém — az egész csak kísérlet akar lenni.

Az újabb korból is, de kivált a korábbi századokból igen sok fontosabb eseménye van szakmánk történetének, úgy mint egyes találmányok, nevezetesebb nyomdászok születési és halálozási, valamint előkelőbb nyomdák keletkezési idejére vonatkozólag, melyekről az évszám ugyan biztosan meg van állapítva, de a napot, sőt a hónapot sem sikerült még eddigelé a történetbúvárlatnak körülményesebben meghatározni, s ennek következtében az ilyeneket a történeti naptár összeállításánál figyelmen kívül kellett hagynom.

A csillag az illetőnek mindig születési, a kereszt pedig halálozási idejét jelenti, a hivatkozásoknál

a római szám a hónapot, az arabs pedig a napot jelenti.

Hiányai daczára, azt hiszem, hogy a t. olvasók e munkálatomban érdekes és — a mi fő dolog — *hasznavehető* adatokat is fognak találni; ezeknek összegyűjtésével akartam némikép zsenge szakirodalmunk kibővítéséhez hozzájárulni, s ha ez igyekezetem sikerült — fáradságom gazdagon van megjutalmazva.

Faragó.

JANUAR.

1. 1780. Pozsonyban az első magyar hírlap indul meg, «Magyar Hirmondó» czímmel, Ráth Mátyás szerkesztése alatt. (Lásd X. 8.)

1. 1866. Egerben, Tóth István szerkesztése alatt megjelenik a «Gutenberg» című első nyomdászszaklap első száma. Megszűnt 1867 végével.

2. 1784. Erdélyben az első hírlap indul meg, «Siebenbürger Zeitung» cím alatt, Hochmeister Márton, nagyszebeni nyomdász kiadásában.

3. 1839. *Thaly Kálmán, magyar történetbúvár.

4. 1486. Berthold, mainzi érsek, az első censura-edictumot adja ki.

5. 1767. *Say B. János, francia nemzetgazdasági író; †1832, XI. 16.

6. 1412. *Jeanne d'Arc (orleansi szűz). Életét máglyán végezte 1431, V. 31.

7. 1870. †Kliegl József, magyar gépész, szedő- és osztó gép föltalálója; *1795. évben.

8. 1642. †Galilei Galilea, olasz természettudós; *1564, II. 18.

9. 1873. †III. Napoleon, francia császár; *1808, IV. 20.

10. 1778. †Linné Károly, svéd természetbúvár és növénytudós; *1707, V. 12.

11. 1820. Bécsből szigorú censura-rendszabályok adatnak ki.

12. 1519. †I. Miksa, német császár, a művészetek nagy barátja. *1459, III. 22.

13. 1847. †József főherczeg, Magyarország nádora; *1776, III. 9.

14. 1874. †Reis Fülöp, német physikus; 1860-ban ő állította elő az első telephont; *1834, I. 7.

15. 1629. A censura behozatala Franciaországba.
16. 1469. Velenczében az első nyomda alapítatik.
17. 1706. *Franklin Benjamin, amerikai államférfiú és tudós. Tanult nyomdász. (Lásd IV. 17.)
17. 1833. †König Frigyes, a gyorsajtó föltalálója; *1775, IV. 17.
18. 1871. Az új német császárság kihirdetése.
19. 1736. *Watt Jakab, a gőzgép tökéletesítője; †1819, VIII. 25.
19. 1865. †Proudhon Péter János, francia socialista író; tanult nyomdász; *1809, VII. 15.
20. 1824. *Steger Ernő, temesvári nyomdász.
21. 1885. †Huszár Adolf, magyar szobrász; *1843. évben.
22. 1788. *Lord Byron György, angol költő; †1824, IV. 19.
23. 1549. †Honter János, Brassó első nyomdásza; *1498. évben.
23. 1830. †Virág Benedek, magyar költő; *1752. évben.
24. 1732. *Beaumarchais Péter Ágost, francia költő; †1799, IV. 19.
25. 1507. *Oporin János, híres baseli nyomdász; †1568, VII. 6.
26. 1868. †Radákovics József, írói nevén Vas Gereben; *1823, IV. 9.
27. 1756. *Mozart Amadé, híres zeneszerző. (Lásd XII. 5.)
28. 1805. †Csokonai Vitéz Mihály, jeles népköltő; *1773, XI. 17.
29. 1876. †Deák Ferencz; *1803, X. 17.
30. 1783. Weber Simon Péter Pozsonyban engedélyt nyer nyomda nyithatására.
31. 1804. *Bajza József, magyar költő és æstheticus. (Lásd III. 3.)

FEBRUAR.

1. 1561. Stuart Mária királynő elrendeli a censura behozatalát Skócziába.

2. 1810. †Ráth Mátyás, a «Magyar Hirmondó» szerkesztője; *1749, IV. 13. (Lásd I. 1.)

3. 1871. †Eötvös József báró, magyar író és államférfiú; *1813, IX. 13.

4. 1617. †Elzevier Lajos, a híres németalföldi Elzevier nyomdász-család törzsatyja. *1540. év táján.

5. 1788. *Kisfaludy Károly, magyar költő; †1830, XI. 21.

6. 1516. †Manutio Aldo Pio, híres velencei nyomdász, a cursiv föltalálója, orgyilkos keze által. *1447. évben.

7. 1817. *Trefort Ágost, magyar államférfiú; †1888, VIII. 22.

8. 1828. *Verne Gyula, francia regényíró.

9. 1789. *Gabelsberger Ferencz; †1849, I. 4.

10. 1847. *Edison A. Tamás, amerikai feltaláló a villamosság terén.

11. 1877. †Derriey Károly, francia betűmetsző; *1808, VIII. 17.

12. 1808. *Ghyczy Kálmán, magyar államférfiú; †1888, II. 27.

12. 1809. *Lincoln Ábrahám, amerikai államférfiú; 1865, IV. 14. színházi előadás alatt meggyilkoltatott.

13. 1587. Huszár Dávid Pápán bevégzi a heidelbergi káté első magyar kiadásának nyomását.

14. 1779. Cook Jakab, Polynesia fölfedezője, meggyilkoltatik a benszülöttek által, Owaihi szigeten. (Lásd X. 27.)

15. 1781. †Lessing Gotthold Ephraim, német æstheticus. *1723, I. 22.

16. 1828. † Trattner Mátyás, Trattner J. T. (II.) atyja, budapesti nyomdász; *1745. évben.
17. 1856. † Heine Henrik, német költő. (Lásd XII. 13.)
18. 1546. † Luther Márton, német vallásújító; *1483, IX. 10.
19. 1473. *Kopernicus Miklós, az újabb csillagászati tudomány megalapítója. (Lásd V. 24.)
19. 1825. *Jókai Mór.
20. 1796. *Mészáros Lázár, 48-iki magyar hadügy-miniszter; †1858, XI. 23.
21. 1677. † Baruch Spinoza, zsidó bölcész. (L. XI. 24.)
22. 1712. *Bod Péter, magyar író; †1768. évben.
22. 1810. *Barabás Miklós, magyar festő.
23. 1819. Dr. Gannal, vegyész, föltalálja az első hasznavehető nyomdai hengeranyagot.
24. 1468. † Gutenberg János (más adatok szerint 1467, IX. 27.); *1397 és 1400 között.
24. 1815. † Fulton Róbert, amerikai mérnök, az első gőzhajó építője; *1765. évben.
25. 1634. Wallenstein Albrecht, osztrák hadvezér, meggyilkoltatik. (Lásd IX. 24.)
26. 1871. Békekötés Német- és Franciaország közt.
27. 1865. † Jósika Miklós báró, magyar regényíró; *1794, IX. 28.
27. 1843. *Fraknoi Vilmos, magyar tudós.
28. 1465. Gutenberg János fölvétetik nassauai Adolf, választófejedelem és püspök, udvari nemesei körébe.

MÁRCZIUS.

1. 1869. †Lamartine Alfons, francia költő. (L. X. 21.)
2. 1817. *Arany János. (Lásd X. 22.)
3. 1858. †Bajza József. (Lásd I. 31.)
4. 1811. *Lawrence János lord, angol államférfiú;
†1879, VI. 27.
5. 1882. Az országos könyvkiállítás megnyitása.
6. 1820. Bars megye a sajtószabadság korlátozása miatt erélyes fölterjesztést intéz József nádorhoz. (Lásd I. 11.)
7. 1765. *Niepce József, a fényképészet föltalálója. (Lásd VII. 5.)
8. 1841. †Tiedge Keresztély Ágost, német költő;
*1752, XII. 14.
9. 1850. Megjelenik a «Pesti Napló» első száma.
10. 1864. †Jacobi Mór Ármin, a galvanoplastika föltalálója; *1801, IX. 21.
11. 1823. *Pákh Albert, a «Vasárnapi Ujság» megalapítója; †1867, II. 10.
12. 1810. *Hunfalvy Pál, magyar tudós.
12. 1879. Szegedet az árvíz elpusztítja.
13. 1763. *Brune Vilmos, I. Napoleon egyik jeles főtabornoka; tanúlt nyomdász. (Lásd VIII. 2.)
14. 1883. †Marx Károly, német író és munkásvezér.
*1818, V. 5.
15. 1848. A szabadsajtó kihirdetése Magyarországon.
16. 1838. Három napi áradás után a Duna újra visszatér rendes medrébe. Pest három negyedrésze elpusztult.
17. 1737. Báró Antalfi János, erdélyi püspök, Kolozsvártt a jezsuiták nyomdáját alapítja.
18. 1814. *Szigligeti Ede (családi nevén Szatmáry József), szinműíró; †1878, I. 19.

19. 1832. *Vámbéry Ármin, magyar tudós.
20. 1702. †Tótfalusi Kis Miklós, európai hírű magyar betűöntő és nyomdász; *1650. évben.
21. 1874. †Szabó József, magyar nyomdászati szakíró; *1823. évben.
22. 1832. *Szarvas Gábor, magyar nyelvtudós.
23. 1823. *Andrássy Gyula gróf, magyar államférfiú.
24. 1824. †Petrózai Trattner János Tamás (II.), budapesti nyomdász; *1789, XII. 5.
25. 1771. *Murat Joachim, I. Napoleon legelső lovas-tábornoka; főbelövetett 1815, X. 13.
26. 1827. †Beethoven Lajos, lángeszű zeneszerző. (Lásd. XII. 16.)
27. 1443. *Hunyadi Mátyás, magyar király s a nyomdászat meghonosítója Magyarországon; †1490. IV. 6.
28. 1883. Mailáth György, országbíró, meggyilkoltatik; *1818. évben.
29. 1810. König Frigyes Londonban szabadalmat nyer az általa föltalált gyorsajtóra.
30. 1831. *Tóth Kálmán, magyar költő; †1881, II. 3.
31. 1793. *Giesecke Keresztély Frigyes, betűöntő; 1819-ben alapította Schelter társaságában a most is virágzó Schelter és Giesecke céget Lipcsében. (Lásd. VII. 12.)

ÁPRILIS.

1. 1815. *Bismarck Ottó hg., német államférfiú.
2. 1872. †Morse S. F. B., a villamos távíró föltalálója;
*1791, IV. 27.
3. 1869. †Emich Gusztáv, pesti nyomdász és könyvkiadó ; *1814, XI. 3.
4. 1807. *Garibaldi József, olasz szabadsághős.
(Lásd VI. 2.)
5. 1794. Danton György, a francia forradalom kiváló alakja, nyaktilóztatik ; *1759, X. 28.
6. 1861. †Vachott Sándor, magyar költő; *1818. évben.
7. 1820. *Klapka György, tábornok.
8. 1735. †II. Rákóczi Ferencz, Rodostoban ; *1676, III. 27.
9. 1809. *Batthyány Lajos gróf, az első magyar miniszterelnök. Főbelövetett 1849, X. 6.
10. 1878. †Heckenast Gusztáv, pesti nyomdász és könyvkiadó; *1811. évben.
11. 1842. †Kőrösi Csoma Sándor, magyar Ázsia-utazó; *1798. évben.
12. 1781. *Szentpétery József, híres magyar ötvös ; †1862, VI. 13.
13. 1633. Debreczen város tanácsa szerződést köt Fodorik Menyhérttel, a nyomda vezetése ügyében.
14. 1705. Kassán, II. Rákóczi Ferencz rendeletére, «Mercurius veridicus ex Hungaria» cím alatt az első magyarországi hírlap indul meg.
14. 1848. Ferdinánd király szentesíti az új sajtótörvényt.
15. 1771. *Kármán József, magyar író; †1795. évben.
16. 1673. I. Apaffi Mihály, erdélyi fejedelem, Kolozsvártt a második ev. ref. nyomdát alapítja, miután az

elsőnek alapítására már 1672, október 12-én megadta az engedélyt.

17. 1790. †Franklin Benjámín. (Lásd I. 17.)

18. 1813. *Szalay László, magyar történetíró; *1864, VII. 17.

19. 1882. †Darwin Károly Róbert, angol természettudós; *1809, II. 12.

20. 571. *Mohammed, a mozlim vallás megalapítója; †632, VI. 8.

20. 1820. *Pálffy Albert, magyar író.

21. 1799. *Táncsics Mihály, magyar népíró; †1884, július hóban.

22. 1586. †Telegdi Miklós, pécsi püspök, az első nagyváradi nyomda alapítója.

22. 1808. *Szőnyi Pál, magyar tanférfiú; †1878, VII. 17.

23. 1564. *Shakespeare Vilmos; †ugyanazon napon, 1616. évben.

24. 1822. *Sennyey Pál báró, magyar államférfiú; †1888, I. 3.

25. 1599. *Cromwell Olivér, angol forradalmi államférfiú. (Lásd IX. 3.)

26. 1596. *Decker György, a hasonnevű berlini nyomdász-család törzsatyja; †1661. évben.

27. 1802. *Kossuth Lajos.

27. 1831. *Lovag Falk Zsigmond, a Magyarországi könyvnyomdászok és betűöntők egyletének elnöke.

27. 1863. †Károlyi István, a Trattner-Károlyi nyomda utolsó tulajdonosa.

28. 1772. Struensee János Frigyes gróf, dán államférfiú, kivégeztetik. (Lásd VIII. 5.)

29. 1875. †Izsó Miklós, magyar szobrász; *1830. évben.

30. 1671. Zrínyi Péter és Frangepán Bécs-Újhelyben lefejeztetnek.

MÁJUS.

1. 1821. *Scherzer Károly, német tudós és világ-
utazó; tanúlt nyomdász.

1. 1869. Pesten megindúl a «Typographia».

2. 1519. †Leonardo da Vinci, olasz festő, szobrász,
építész és író; *1452. évben.

3. 1270. †IV. Béla, magyar király; *1206. évben.
Országlása alatt pusztított a tatárjárás.

4. 1839. *Czéh Sándor, győri nyomdász; †1880 IV. 14.

5. 1821. †I. Napoleon, francia császár; *1769 VIII. 15.

6. 1859. †Humboldt Sándor, híres német utazó és
tudós; *1769, IX. 14.

7. 1523. †Sickingen Ferencz, német főúr, a refor-
máció hatalmas védnöke; *1481, III. 1.

8. 1861. †Teleki László gróf, magyar államférfiú;
*1811, II. 11.

9. 1805. †Schiller Frigyes, a németek nagy költője;
*1759, XI. 10.

9. 1887. †Sigl György, bécsi gépgyáros. *1811.
évben.

10. 1760. *Rouget de Lisle József, a «Marseillaise»
francia népdal szerzője; †1836, VI. 26.

11. 1884. Szegeden a «Szegedi Híradó» című hirlap
25 éves fönnállása ünnepeltetik.

12. 1845. †Bacsányi János, magyar költő, linzi fog-
ságában; *1763, V. 11.

13. 1848. Budapesten főnökök és segédek között
az első nyomdai munka-árszabály létrejön.

13. 1721. †Ghelen János, bécsi nyomdász, a «Wiener
Diarium» (jelenleg «Wiener Zeitung») megalapítója.

14. 1849. Magyarország függetlenségi nyilatkozata
Debreczenben.

15. 1719. E napon kelt bécsi rendelet alapján a

kassai jezsuiták 2884 példány ref. bibliát koboznak el, melyeket a debreczeni ref. egyház Leydenben nyomtatott.

16. 1788. *Rückert Frigyes, német költő; †1866, I. 31.

17. 1606. Az orosz történetben mint ál-Demetrius szereplő Otrepiw Gergely szerzetes meggyilkoltatik.

18. 1824. *Hofmeister Vilmos, német botanikus; †1877 I. 12.

19. 1782. *Paskewitsch Iván Fedorowitsch, az 1849-ki orosz invasiónak fő hadvezére; †1856, II. 1.

20. 1857. †Beöthy László, magyar író; *1826, V. 1.

20. 1795. Martinovics Ignác, hittudor, négy összekülvő társával kivégeztetik; *1755, VII. 20.

21. 1506. †Kolumbusz Kristóf, Amerika fölfedezője; *1456. évben.

21. 1882. †Hornyánszky Viktor, a budapesti nyomdász-egylet elnöke; *1828. évben.

22. 1885. †Hugo Viktor, francia költő; *1802, II. 26.

23. 1618. Thurn Mátyás gróf, Prágában kiadja a jelszót a lázadásra; a 30 éves háború kezdete.

24. 1543. †Kopernicus Miklós. (Lásd II. 19.)

25. 1474. Turinban Fabre János által az első nyomda alapítottatik.

26. 1799. *Puschkin Sándor, orosz költő; †1837, II. 10.

27. 1265. *Dante Alighieri, olasz költő; †1321, IX. 14.

28. 1811. A pozsonyi királyi vár égése.

28. 1871. A párisi commune-fölkelés uralmának vége. Kezdetét vette u. é. III. 18.

29. 1453. Konstantinápoly a törökök kezébe jut.

30. 1786. *Fáy András, magyar író; †1864, VII. 26.

31. 1874. †Burger Zsigmond, szegedi nyomdász; *1817. évben.

JÚNIUS.

1. 1883. A «Nyomdászok Közlönye» című szaklap megindul. Megszűnt 1885, VII. 1.
2. 1882. † Garibaldi József. (Lásd IV. 4.)
3. 1804. *Cobden Richard, angol államférfiú; † 1865, IV. 2.
4. 1694. *Quesnay Ferencz, francia tudós; † 1774, XII. 16.
5. 1473. E napon készült el Budán az első magyarországi nyomtatvány, a Hesz András «Chronica Hungarorum» című könyve.
6. 1768. A Sz. Vazul-rend engedélyt kap Balázsfalván nyomda alapítására.
7. 1832. Angliában a választási jog gyakorlása a középosztályra kiterjesztetik.
8. 1806. Számmer Pál, nyomdász, Székesfehérvárott jogot nyer nyomda nyithatására.
9. 1878. A budapesti nyomdász-egylet által, nyomdai munkák bemutatása céljából rendezett országos kiállítás megnyitása.
10. 1869. † Auer Alajos, a bécsi államnyomda igazgatója; * 1813, V. 11.
11. 323 Kr. sz. e. † Nagy Sándor, Macedonia világhódító királya. (Lásd VII. 21.)
12. 1535. † Jodocus Badius, belga nyomdász; * 1462. évben.
13. 1049. Keltezése a legrégebb angol kéziratnak rongyból készített papíron; látható a londoni British Museumban.
14. 1539. Abádi Benedek Sárváron bevégzi Erdösi János latin nyelvtanának nyomtatását.
15. 1829. *Szász Károly, magyar költő és műfordító.
16. 1313. *Boccaccio János, olasz költő; † 1375, XII. 21.

17. 1810. *Freiligrath Nándor, német költő ; †1876, III. 18.

18. 1815. Döntő csata Waterloonál, mely I. Napoleon végleges bukását vonja maga után.

19. 1215. Az angol alkotmány (Magna Charta liberatum) kiadása.

20. 1605. *Salvator Rosa, olasz festő ; †1673, III. 15.

21. 1811. Szigethy Mihály engedélyt kap Miskolczon nyomda nyitására.

22—26. 1848. Véres munkás-forradalom Párisban, az úgynevezett «júniusi csata».

23. 1775. Ambró Ferencz szabadalmat kap Váczon nyomda nyitására.

24. 1835. *Faulmann Károly, német nyomdászati szakíró.

25. 1882. Bécsben a szaktársak nagy ünnepélyességgel ülik meg a nyomdászat ottani meghonosításának 400-ik évfordulóját. Bécs első nyomdása Winterburger János volt.

26. 1810. †Montgolfier József Mihály, a léghajó föltalálója ; *1740. évben.

27. 1848. †Zschokke Henrik, német beszélyíró ; *1771, III. 22.

28. 1712. *Rousseau János Jakab, francia népiró ; †1778, VII. 2.

28. 1844. *Benczur Gyula, magyar festő.

29. 1577. *Rubens Péter Pál, németalföldi festő ; †1640, V. 30.

30. 1522. †Reuchlin János, a reformáció előharczosa. (Lásd XII. 28.)

JULIUS.

1. 1841. Szilády Károly, Kecskemét első nyomdásza, megnyitja üzletét.

2. 1806. Kultsár István «Hazai Tudósítások» cím alatt megindítja az első, Pesten megjelenő magyar hírlapot.

3. 1866. Csata Königgrätz mellett.

4. 1776. Az amerikai Egyesült-Államok függetlenné nyilvánítása.

4. 1856. †Ferenczi István, magyar szobrász; *1792. évben.

5. 1833. †Niepce József. (Lásd III. 7.)

6. 100 Kr. sz. e. *Julius Cæsar. Meggyilkoltatott Kr. sz. e. 44, III. 15.

7. 1752. *Jacquard József, a hasonnevű műszövőszéknek föltalálója. (Lásd VIII. 7.)

8. 1858. A benszülöttek kizsákmányolása által hírhedtté vált keletindiai társulat föloszlatása.

9. 1552. Szondy György hős halála, Drégely vára védelmezésénél.

10. 1708. *Enschede János, híres hollandi betűöntő és nyomdász; †1781. évben.

11. 1526. †(Rotterdami) Erasmus Dezső, tudós és könyvkiadó, egyes betűtypusok javítója; *1467, X. 28.

12. 1850. †Giesecke K. Fr. (Lásd III. 31.)

13. 1849. Ujházy László kormánybiztos parancsára Komárom várában könyomatú kétpengő-forintos, tíz- és öt-krajczáros bankjegyek állíttatnak elő.

14. 1764. Pozsonyban megjelenik a még ma is fennálló «Pressburger Zeitung» első száma.

14. 1888. Dolet István nyomdásznak, ki 1546 VIII. 3-án mint «eretnek» máglyán halt meg Párisban, ugyanott emlékszobrot állíttanak.

15. 1727. III. Achmed szultán aláírja a rendeletet, mely a török birodalomban nyomda állítását megengedi.

16. 1871. †Sauerwein Győző, a budapesti nyomdászok vezére; *1834. évben.

17. 1786. †Kapronczai Nyerges Ádám, magyar betűöntő és Maros-Vásárhely első nyomdásza; *1744.

18. 1715. III. Károly király szabályrendeletet bocsát ki a nyomdák részére. E szabályrendelet alapján ítéltetett halálra Landerer Mihály, mint a Martinovics-féle összeesküvés részese, mely ítélet kegyelem útján tíz évi súlyos börtönre változtatott.

19. 1824. †Iturbide Ágost, mexikói császár, agyonlövetik; *1783, IX. 27.

20. 1590. E napon végeztették be a Károli Gáspár-féle biblia nyomtatása a vizsolyi nyomdában.

21. 356 Kr. sz. e. *Nagy Sándor. (Lásd VI. 11.)

22. 1866. A budapesti könyvnyomdászok önképzőegyletének megnyitása.

23. 1822. A görög szabadságharcz kezdete.

24. 1886. †Büxenstein Vilmos, berlini nyomdász; *1822. évben.

25. 1752. *Marczibányi István, a magyar irodalom nagy pártolója; †1810, XII. 21.

26. 1502. *Egenolff Keresztély, M. m. Frankfurt első nyomdásza; †1555, II. 9.

27. 1794. Robespierre bukása, a rémuralom vége (Thermidor 9.).

28. 1804. *Feuerbach Lajos András, német bölcész; †1872, IX. 13.

29. 1856. †Schumann Róbert, német zeneszerző; *1810, VI. 8.

30. 1827. *Szilágyi Sándor, magyar történetbúvár.

31. 1886. †Liszt Ferencz, zeneszerző és zongoraművész; *1811, X. 22.

AUGUSZTUS.

1. 1842. A nagy Themse-alagút Londonban, Brunel mérnök vezetése alatt, készül.

2. 1815. Brune Vilmost Avignonban meggyilkolja a papok által fölizgatott csöcselék. (Lásd III. 13.)

3. 1753. *Stanhope Károly lord, a hasonnevű nyomósajtó föltalálója; † 1816, IX. 13.

4. 1804. Milanóban a kölcsönösen segélyező «Pius-intézet» című nyomdász-egyesület alapítatik.

5. 1737. *Struensee J. Fr. gróf. (Lásd IV. 28.)

6. 1775. *O'Connell Dániel, írországi népvezér; † 1847, V. 15.

7. 1834. † Jacquard József. (L. VII. 7.)

8. 1790. *Kölcsey Ferencz, kiváló szónok és író. (L. VIII. 24.)

9. 1869. Angolországban a munkás-szövetkezetek vagyona a magán-vagyonnal hasonló jogélvezetbe helyeztetik.

10. 1805. *Toldy Ferencz, magyar író; † 1875, XII. 10.

11. 1456. † Hunyadi János, magyar hős; * 1387 körül.

12. 1848. † Stephenson György, a vasutak föltalálója; * 1781, VI. 9.

13. 1849. Fegyverletétel Világosnál.

14. 1837. Mainzban leleplezik a Gutenberg-szobrot.

15. 1584. II. Rudolf király a Magyarországon lévő 27 protestáns nyomdának megtiltja a továbbműködést. E tilalom siker nélkül maradt.

16. 1832. † Ypsilanti Döme, a görög szabadságharcz vezére; * 1793, XII. 25.

17. 1858. † Császár Ferencz, magyar író, a «Pesti Napló» megalapítója; * 1807. évben.

18. 1783. *Bauer András Frigyes, német gépész, König társa a gyorssajtó alkotásában; † 1860, II. 27.

19. 1780. *Béranger Péter János, francia népköltő; tanult nyomdász; †1857, VII. 16.

20. 1887. A IV. országos nyomdászgyűlés elhatározza a Magyarországi könyvnyomdászok és betűöntők egyletének életbeléptetését.

20. 1823. †Brockhaus Fr. Arnold, a hasonnevű lipcsei nyomda-czég megalapítója; *1772, V. 4.

21. 1750. Landerer János Mihály, budai nyomdász, megveszi a Royer-féle pozsonyi nyomdát.

22. 1450. Füst 800 arany forintot kölcsönöz Gutenbergnek.

23. 1510. †Gering Ulrik, Páris első nyomdásza.

24. 1838. †Kölcsey Ferencz. (Lásd VIII. 8.)

25. 1839. *Bret Harte Ferencz, amerikai beszélyíró; tanult nyomdász.

26. 1837. A pesti nemzeti színház ünnepélyes megnyitása.

27. 1834. †Londonban Clymer György, mechanikus, a Columbia kézisajtó alkotója.

28. 1749. *Goethe János Farkas, a németek nagy költője; †1832, III. 22.

29. 1526. A gyászos kimenetelű mohácsi csata.

30. 1863. A budapesti nyomdász-segélyző egylet első alakuló gyűlését tartja.

31. 1864. †Lassalle Nándor, német tudós és népszerű; *1825, IV. 11.

SZEPTEMBER.

1. 1541. Buda vára török kézbe kerül.
2. 1686. Buda vára visszahódíttatik. Vége a török uralomnak Magyarországon.
3. 1653. †Cromwell Olivér. (Lásd IV. 25.)
4. 1830. Az első gőzhajó, Bécsből Budapestre történt útjában, Pozsonyt érinti.
4. 1870. Miután 1-én III. Napoleon a sedani csatát elvesztette és 2-án hadseregével együtt letette a fegyvert, megalakul a harmadik francia köztársaság.
5. 1657. *Thököly Imre, kurucz vezér; †1705, IV. 13.
6. 1683. †Colbert János B., francia államférfiú; *1619, VIII. 29.
7. 1566. Zrínyi Miklós hőshalála Szigetvárott.
8. 1865. A budapesti nyomdász-önképző-egylet alapítása.
8. 1873. A nyomdászat Magyarországon történt meghonosításának négyszázados évfordulóját nagy fényvel ünneplik a budapesti szaktársak.
9. 1829. †Vitkovics Mihály, magyar költő; *1778, VIII. 26.
10. 1876. A budapesti könyvnyomdászok és betűöntők egyletének (a segélyző- és az önképző-egylet egyesülése után) első alakuló közgyűlése.
11. 1382. †Nagy Lajos, magyar király; *1326, III. 5.
12. 1812. *Hoe Richard, amerikai mérnök, a körforgó (rotációs) nyomó-sajtók föltalálója.
13. 1797. *Székely Sándor, magyar költő; †1852 I. 27.
- 14—21. 1812. Moszkva, orosz főváros, égése.
15. 1830. Az első vasúti vonat indíttatik Liverpoolból Manchesterbe.
16. 1517. †Giunta Fülöp, a hasonnevű flórenczi nyomdász-család törzsatyja.

17. 1871. A Mont-Cenis alagút megnyitása.
18. 1809. *Barbés Armand, francia népvezér ;
†1870, VI. 26.
19. 1481. Tamás, magyarhoni (szebeni) nyomdász,
bevégzi Modenában az «Aesopi Fabulæ» című könyv
nyomatását.
20. 1870. Az olasz hadsereg megszállja Rómát ; a
pápa világi uralmának vége.
21. 1792. *Gróf Széchenyi István, a legnagyobb
magyar ; †1860, IV. 8.
22. 1499. Békekötés Baselben, melynek alapján a
Svájcz kilép a német birodalom kötelékéből és füg-
getlen állam lesz.
23. 1854. †Gerold Károly, bécsi nyomdász ; *1783,
VII. 21.
24. 1583. *Wallenstein Albrecht. (Lásd II. 25.)
25. 1693. Egy udvari rendelet az erdélyi unitáriusok-
nak jogot át nyomda alapítására.
26. 1860. †Obrenovics Milos, a Szerbiában jelenleg
uralkodó királyi család megalapítója ; *1780. évben.
27. 1772. *Kisfaludy Sándor, magyar költő. (L. X. 28.)
28. 1484. Holló (vagy Corvus) András, magyar
nyomdász, Márton nevű földijével egyetemben, Velen-
czében bevégzi a «Breviarium Olomucense» című
könyv nyomatását.
29. 1819. *Tompai Mihály, magyar költő ; †1868, VII. 30.
30. 1732. *Necker Jakab, francia államférfiú ; †1790,
IV. 9.

OKTÓBER.

1. 1849. E napon jelent meg ismét a szabadságharcz leverése után az első magyar nyelvű hírlap a félhivatalos «Buda-Pesti Hírlap».

2. 1616. *Gryphius András, német költő; † 1664, VII. 16.

3. 1853. † Arago Ferencz, francia természettudós; * 1786, II. 26.

4. 1570. *Pázmány Péter, Magyarország primása, a budai egyetemi nyomda megalapítója; † 1637, III. 19.

5. 1864. † Madách Imre, magyar költő; * 1823, I. 21.

5. 1793. A francia köztársasági időszámítás behozatala. Véget ért 1806, I. 1.

6. 1849. Aradon a 13 magyar tábornok vértanúhalála.

7. 1828. *Dr. Falk Miksa.

8. 1788. Az első magyar nyelvű hírlap, a «Magyar Hirmondó», megszűnik. (Lásd I. 1.)

9. 1874. A nemzetközi általános pósta-egylet megalapítása.

10. 1812. *Garay János, magyar költő; † 1853, XI. 5.

10. 1846. *Munkácsy Mihály, magyar festő.

11. 1631. Párisban, Renaudot Theophrast orvos szerkesztése mellett, megindul a «Gazette de France» című első francia hírlap.

12. 1492. Amerika fölfedezése Kolumbusz Kristóf által.

13. 1872. Pécsen a nyomdászat száz év előtti meghonosítását ünneplik. Az első pécsi nyomdász neve Engel József.

14. 1844. *Tóth Ede, népszínmű-író; † 1876, II. 26.

15. 1770. Patzkó Ferencz Ágoston engedélyt nyer egy Pozsonyban nyitandó nyomdára; ugyanő később Pesten is nyitott fióknyomdát.

15. 1817. † Kosciuszko Tádé, lengyel szabadsághős; *1746, II. 12.
16. 1725. *Gróf Gvadányi József, magyar író; †1801, XII. 1.
17. 1759. *Kazinczy Ferencz; †1831, VIII. 23.
18. 1880. A kölni székesegyház építésének bevégzése és ünnepélyes beszentelése. Az építés 1248-ban kezdetett.
19. 1745. † Swift Jonathan, kitünő angol író; *1667, XI. 30.
20. 1809. *Horváth Mihály, magyar történetíró; †1878, VIII. 19.
21. 1790. *Lamartine Alfons. (Lásd III. 1.)
22. 1882. † Arany János. (Lásd III. 2.)
23. 1823. *Lisznyai Kálmán, magyar költő; †1863 II. 12.
24. 1790. *Ifj. Teleki József gróf, magyar történet-tudós; †1855, II. 16.
25. 1790. Pesten Kelemen László igazgatása alatt az első magyar színi előadás tartatik.
26. 1842. *Verescsagin Vazul, orosz festő.
27. 1728. *Cook Jakab. (Lásd II. 14.)
28. 1844. † Kisfaludy Sándor. (Lásd IX. 27.)
29. 1761. *Tauchnitz Károly, lipcsei nyomdász. Németországban ő állította föl az első tömöntödét, 1816-ban. †1836, I. 14.
30. 1838. *Gambetta Leó, francia államférfiú; †1882, XII. 31.
31. 1848. Windischgrätz leveri a bécsi fölkelést.

NOVEMBER.

1. 1573. Huszár Gál Semptén bevégzi Bornemisza Péter «Evangelium»-ának nyomtatását.

2. 1757. †Didot Ferencz, a híres Didot francia nyomdász-családnak törzssatyja; *1689. évben.

3. 1808. *Egressy Gábor, magyar színművész; †1866 VII. 30.

4. 1605. Londonban fölfedeztetik a «lőporösszeesküvés», mely a király és a parlament légberöpítését czélozta.

5. 1705. I. József király Töltési István, komáromi lakosnak, engedélyt ad naptár kiadására.

6. 1771. *Senefelder Alajos, a könyvnyomtatás föltalálója; †1834, II. 26.

7. 1810. *Erkel Ferencz, magyar zeneszerző.

8. 1674. †Milton János, angol költő. (Lásd XII. 9.)

9. 1799. Brumaire 18; Bonaparte Napoleon megbuktatja a köztársasági kormányt s mint «első konzul» átveszi a kormányzást.

10. 1817. *Réthy Lipót, aradi nyomdász.

11. 1717. *Trattner János Tamás (I.), bécsi nyomdász; †1798, VII. 31.

11. 1792. *Katona József; †1830, XI. 2.

12. 1848. A második francia köztársaság megalakulása.

13. 1828. Az egeri «Gutenberg» szerint e napon öntötte Deák György, volt beregszászi nyomdász, Egerben az első enyvhengert, kézi sajtók számára.

14. 1716. †Leibnitz G. Vilmos, német tudós; *1646, VII. 6.

15. 1884. Berlinben, az afrikai Congo-állam megalapítására, conferentia ül össze.

16. 1632. Gusztáv Adolf, svéd király, a harmincz

éves háború egyik kiváló alakja, meghal a lützeni csatában. (Lásd XII. 19.)

17. 1830. A magyar tudományos akadémia végleges megalakulása.

18. 1664. †Zrínyi Miklós gróf (II.), magyar költő és hadvezér; *1618, V. 1.

19. 1864. †Magyar László, magyar Afrika-utazó; *1817. évben.

20. 1886. †Jókainé Laborfalvi (Benke) Róza, magyar színművésznő; *1820. évben.

21. 1482. Péter, magyarhoni nyomdász, Lyonban bevégzi a «Tractatus de proprietatibus rerum» című munka nyomtatását.

22. 1767. *Hofer András, a tiroli nép vezére; 1810, II. 20. agyonlövetik.

23. 1719. *Breitkopf János G. J., lipcsei nyomdász és betüöntő, a fraktur betűknek javítója és az öntött hangjegyek föltalálója; †1794, I. 29.

24. 1632. *Baruch Spinoza. (Lásd II. 21.)

25. 1785. Szaniszló Ágost, Lengyelország utolsó királya, lemond koronájáról; †1798, II. 12.

26. 1754. *Forster J. György, német író; †1794, XI. 26.

27. 8. Kr. sz. u. †Quintus Horatius Flaccus, római ókori költő; *65, Kr. sz. e.

28. 1814. Londonban a «Times» először nyomatik gyorsajtón.

29. 1822. Werfer Károly vétel útján megszerzi Landerer Mihály kassai nyomdáját. — Kassán az első nyomdát Türsch János Dávid alapította, 1600—1604 körül

30. 1620. *Gyöngyösy István, magyar költő; †1704.

DECZEMBER.

1. 1827. Károlyi István átveszi Pesten a Trattner-féle nyomdát.
2. 1835. Id. Czéh Sándor engedélyt nyer M.-Óvártt nyomda nyitására, mely 1836-ban létre is jött.
3. 1812. *Conscience Henrik, flandriai regényíró; †1883, IX. 30.
4. 1795. *Carlyle Tamás angol történetíró; †1881 II. 5.
5. 1791. †Mozart Amadé. (Lásd I. 27.)
6. 1452. Fust újra kölcsönöz Gutenbergnek 800 arany forintot.
7. 1683. Sidney Algernon, köztársasági szellemű angol író, kivégeztetik; *1622. évben.
8. 1542. *Stuart Mária, Skótország királynője; 1587, II. 18. lefejeztetik.
9. 1608. *Milton János. (Lásd XI. 8.)
10. 1850. †Bem József, lengyel-magyar szabadsághős; *1795. évben.
11. 1803. *Berlioz Hector, francia zeneszerző; †1869, III. 9.
12. 1885. Philadelphiában a nyomdászat meghonosításának 200-dik évfordulóját ünnepelek. Az első könyvnyomdát Philadelphiában Bradford Vilmos állította.
13. 1797. *Heine Henrik. (Lásd II. 17.)
14. 1799. †Washington György; *1732. II. 22.
15. 1839. †Fessler Ignác Aurél, történetíró; *1756. évben.
16. 1770. *Beethoven Lajos. (Lásd III. 26.)
17. 1800. *Czuczor Gergely, magyar tudós és költő; †1866, IX. 9.
18. 1688. II. Jakab, angol király, mert a katholicismust régi hatalmába vissza akarja helyezni — trónjától megfosztatik.

19. 1594. *Gusztáv Adolf. (Lásd XI. 16.)
20. 1790. *Didot Ambroise Firmin, párisi nyomdász, a francia tud. akadémia tagja; †1876, II. 22.
20. 1874. Valenciában a nyomdászat Spanyolországban való meghonosításának négyszázados évfordulóját ünneplik.
21. 1766. *Czerny György, Karagjorgje (fekete György) név alatt, Szerbia fölszabadítója és a Karagjorgjevics család törzsatyja. Orozva meggyilkoltatott 1817, VII. 27.
22. 1875. †Kemény Zsigmond báró, magyar író és államférfiú; *1816. évben.
23. 1732. *Arkwright Richard, a szövőgépnek föltalálója; †1792, VIII. 3.
24. 1814. †Kelemen László, első magyar színigazgató; *1760. évben.
25. 1642. *Newton Izsák, angol csillagász; †1727 III. 20.
26. 1771. †Helvetius Claude Adrien, francia bölcsész; *1715. évben.
27. 1571. *Kepler János, német csillagász; †1630, XI. 15.
28. 1455. *Reuchlin János. (Lásd VI. 30.)
29. 1832. †Cotta János Frigyes, stuttgarti és augsburgi nyomdász, az augsburgi «Allgemeine Zeitung» megalapítója; *1764, IV. 27.
30. 1887. A lipcsei «Correspondent» című nyomdászszaklap főnnállásának 25. évét tölti be.
31. 1822. *Petöfi Sándor. (Más adatok szerint 1823, I. 1. éjféltől után 1 órakor.) † a segesvári csatában, 1849, VII. 31.